

เวียดนามเร่งวางระบบข้อมูลสินค้าเกษตร รองรับมาตรการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า ของสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรป

1. เนื้อข่าว

เวียดนามเร่งเตรียมความพร้อมภาคการส่งออกสินค้าเกษตรเพื่อรองรับข้อกำหนดใหม่ด้านการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า (Anti-deforestation Requirements) ของสหราชอาณาจักร โดยมุ่งยกระดับระบบข้อมูลห่วงโซ่อุปทาน การตรวจสอบถิ่นกำเนิดสินค้า และระบบตรวจสอบย้อนกลับ หลังตลาดระหว่างประเทศมีแนวโน้มกำหนดมาตรฐานด้านความถูกต้องตามกฎหมายและความยั่งยืนของสินค้าเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ สหราชอาณาจักรอยู่ระหว่างการพัฒนากระบวนการตรวจสอบสถานะและความรับผิดชอบตามสมควรภาคบังคับ (Mandatory Due-diligence Regime) สำหรับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ที่มีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับการตัดไม้ทำลายป่า ควบคู่กับการบังคับใช้ระเบียบว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่าของสหภาพยุโรป (European Union Deforestation Regulation: EUDR) ส่งผลให้ผู้ประกอบการเวียดนาม โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมไม้ กาแฟ และยางพารา จำเป็นต้องเร่งพัฒนาระบบข้อมูลและการตรวจสอบย้อนกลับให้สามารถรองรับข้อกำหนดของตลาดปลายทางได้อย่างเป็นระบบ

นาย To Xuan Phuc ผู้อำนวยการโครงการด้านนโยบายป่าไม้ การค้า และการเงิน ขององค์กร Forest Trends (Forest Policy, Trade and Finance and Programme at Forest Trends) กล่าวในการสัมมนาออนไลน์เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2569 ว่าตลาดสหราชอาณาจักรมีขนาดเทียบเท่าประมาณกึ่งหนึ่งของมูลค่าการส่งออกสินค้าไม้ของเวียดนามไปยังสหภาพยุโรป และคิดเป็นประมาณร้อยละ 1.6–1.7 ของรายได้จากการส่งออกสินค้าไม้ทั้งหมดของเวียดนาม ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 17,000 ล้านดอลลาร์ต่อปี สำหรับสินค้ากาแฟ สหราชอาณาจักรมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 10 ของมูลค่าการส่งออกกาแฟของเวียดนาม ขณะที่การส่งออกยางพาราของเวียดนามไปยังสหราชอาณาจักรโดยตรงคิดเป็นประมาณร้อยละ 1 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของอุตสาหกรรมยางพารา อย่างไรก็ตาม ตัวเลขการค้าระหว่างประเทศโดยตรงยังไม่สามารถสะท้อนความเชื่อมโยงที่แท้จริงระหว่างเวียดนามกับตลาดสหราชอาณาจักรได้อย่างครบถ้วน เนื่องจากสินค้าอาจผ่านประเทศตัวกลางก่อนเข้าสู่ตลาดปลายทาง ตัวอย่างเช่น ยางพาราของเวียดนามอาจส่งออกไปยังจีนเพื่อผ่านกระบวนการแปรรูปและนำไปเป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ก่อนที่ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจะถูกส่งออกไปยังสหราชอาณาจักร

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์

ดังนั้น ผลกระทบจากกฎระเบียบใหม่จึงมิได้จำกัดเฉพาะสินค้าที่ส่งออกโดยตรงจากเวียดนามไปยังสหราชอาณาจักรเท่านั้น แต่ยังอาจครอบคลุมถึงขั้นตอนก่อนหน้าในห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะข้อกำหนดเกี่ยวกับถิ่นกำเนิดสินค้า ความถูกต้องตามกฎหมาย และการตรวจสอบย้อนกลับ

ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบการเวียดนามจึงควรเร่งพัฒนาระบบข้อมูลและระบบตรวจสอบย้อนกลับที่จำเป็นตั้งแต่ปัจจุบัน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านเอกสาร กระบวนการผลิต และข้อมูลที่เกี่ยวข้องก่อน กฎระเบียบใหม่มีผลบังคับใช้ สอดคล้องกับความเห็นของนาย Thai Nhu Hiep รองประธานสมาคมกาแฟและโกโก้แห่งเวียดนาม (Vietnam Coffee and Cocoa Association: Vicofa) ซึ่งระบุว่า ระบบตรวจสอบย้อนกลับ และการเปลี่ยนผ่านสู่การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Transition) กำลังกลายเป็นข้อกำหนดสำคัญสำหรับผู้ส่งออกสินค้าเกษตร โดยผู้ประกอบการจำเป็นต้องลงทุนพัฒนาระบบข้อมูล ดำเนินการสำรวจพื้นที่ผลิต ภาควิชาการ ปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกให้เป็นปัจจุบัน และประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อร่วมตรวจสอบ และรับรองความถูกต้องของข้อมูลการผลิต ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวจะต้องมีการเชื่อมโยง ตรวจสอบเปรียบเทียบระหว่างแหล่งข้อมูล และผ่านการรับรองความถูกต้อง เพื่อให้สามารถแสดงหลักฐานได้อย่างชัดเจนว่า สินค้าผลิตจากพื้นที่ใด มีขนาดพื้นที่เท่าใด และเป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างไร

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายสำคัญของการดำเนินงานอยู่ที่การเชื่อมโยงและตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลพื้นที่ผลิตวัตถุดิบ ซึ่งจัดเก็บโดยโครงการและผู้ประกอบการหลายรายที่อาจใช้ระบบฐานข้อมูลและมาตรฐานการตรวจสอบแตกต่างกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องยกระดับความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับหน่วยงานท้องถิ่นในการบริหารจัดการ แบ่งปัน และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลพื้นที่ผลิต เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วน เชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้รองรับข้อกำหนดของตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นาย To Xuan Phuc ยังเสนอว่า เวียดนามควรบูรณาการข้อมูลที่จัดเก็บโดยผู้ประกอบการและผู้ผลิตเข้ากับโครงสร้างพื้นฐานข้อมูลพื้นฐานของรัฐ เพื่อรองรับทั้งระเบียบ EUDR ของสหภาพยุโรปและระบบตรวจสอบสถานะของสหราชอาณาจักรที่อยู่ระหว่างการพัฒนา โดยการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างภาคเอกชนกับฐานข้อมูลของรัฐจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบถิ่นกำเนิดสินค้า พื้นที่ผลิต และความถูกต้องตามกฎหมาย ตลอดจนเปิดโอกาสให้เวียดนามมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของสหราชอาณาจักรผ่านการนำเสนอข้อมูล และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเงื่อนไขการผลิตและการส่งออกของประเทศ โดยเฉพาะประเด็นด้านข้อมูลและระบบตรวจสอบย้อนกลับ

รัฐบาลสหราชอาณาจักรคาดว่าจะเปิดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Public Consultation) เกี่ยวกับระบบตรวจสอบสถานะที่เสนอในช่วงฤดูใบไม้ร่วงของปี 2569 โดยจะพิจารณาประเด็นสำคัญ ได้แก่ กลุ่มสินค้าโภคภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎระเบียบ ข้อกำหนดด้านการตรวจสอบสถานะ (Due-diligence Requirements) ระบบตรวจสอบย้อนกลับ ข้อมูลพิกัดภูมิศาสตร์ของพื้นที่ผลิต (Geolocation Data) ตลอดจนความสามารถในการเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูลระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานต่าง ๆ ภายในห่วงโซ่อุปทาน ทั้งนี้ นาย Tom Alpe ที่ปรึกษาด้านนโยบายการค้าประจำหน่วยงานป่าไม้ระหว่างประเทศของสหราชอาณาจักร (UK's International Forestry Unit) กล่าวว่า ตลาดระหว่างประเทศกำลังให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับถิ่นกำเนิดสินค้า ความถูกต้องตามกฎหมาย และความยั่งยืนของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ ส่งผลให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับปรุงระบบข้อมูลและกระบวนการผลิตให้สามารถตอบสนองต่อข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนที่มีแนวโน้มเข้มงวดขึ้น

ตามประกาศของรัฐบาลสหราชอาณาจักรเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2569 กฎระเบียบด้านการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าจะมีผลใช้บังคับในไอร์แลนด์เหนือตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม 2569 เป็นต้นไป ขณะที่ Great Britain ซึ่งประกอบด้วยอังกฤษ สกอตแลนด์ และเวลส์ อยู่ระหว่างการพัฒนากรอบตรวจสอบสถานะที่แยกต่างหาก โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ระบบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับระเบียบ EUDR ของสหภาพยุโรปในระดับสูง ระบบที่เสนอสำหรับ Great Britain คาดว่าจะครอบคลุมสินค้าโภคภัณฑ์ 7 กลุ่ม ได้แก่ โคและผลิตภัณฑ์จากโค โกโก้ กาแฟ น้ำมันปาล์ม ยางพารา ถั่วเหลือง และไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ รวมถึงผลิตภัณฑ์แปรรูปที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ประกอบการ

ที่มีรายได้ต่อปีมากกว่า 1 ล้านปอนด์สเตอร์ลิง คาดว่าจะอยู่ภายใต้ขอบเขตการบังคับใช้ของระบบดังกล่าว และต้องตรวจสอบให้มั่นใจว่าสินค้าได้รับการผลิตตามกฎหมายของประเทศต้นทางหรือประเทศผู้ผลิต ดำเนินการตรวจสอบสถานะตามสมควร และจัดทำรายงานตามระยะเวลาที่กำหนด

ประเด็นที่แตกต่างระหว่างระบบของ Great Britain กับระเบียบ EUDR คือ ระบบของ Great Britain ในระยะเริ่มต้นคาดว่าจะยังไม่กำหนดวันตัดยอดเฉพาะสำหรับการปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่า (Deforestation-free Cut-off Date) แต่จะมุ่งเน้นการแสดงผลฐานว่าสินค้าได้รับการผลิตโดยชอบด้วยกฎหมาย และการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปตามกฎหมายของประเทศผู้ผลิต โดยสินค้าจะไม่ถือว่าเป็นไปตามข้อกำหนด หากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินได้รับอนุญาตจากหน่วยงานผู้มีอำนาจของประเทศผู้ผลิตและเป็นการดำเนินการที่กฎหมายภายในประเทศอนุญาตไว้ อย่างไรก็ตาม ในระยะยาวรัฐบาลสหราชอาณาจักรมีแผนยกระดับข้อกำหนดให้เข้มงวดยิ่งขึ้น รวมถึงการนำหลักเกณฑ์ด้านการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่ามาใช้เพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมให้สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากป่าไม่มีแหล่งที่มาที่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้

นอกจากนั้น ระบบของ Great Britain ที่เสนอจะไม่ใช้ระบบจัดประเภทความเสี่ยงตามประเทศ (Country-based Risk Classification System) เช่นเดียวกับระเบียบ EUDR และคาดว่าจะไม่มีการเพิ่มมาตรการควบคุมทางศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้า หรือกำหนดให้ผู้ประกอบการยื่นคำแถลงการตรวจสอบสถานะ (Due-diligence Statement) ในขณะที่นำเข้าสินค้า อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการที่อยู่ภายใต้ขอบเขตการบังคับใช้จะต้องจัดให้มีระบบตรวจสอบสถานะถิ่นกำเนิดสินค้า (Origin Due-diligence Systems) จัดเก็บและรักษาข้อมูลพิกัดภูมิศาสตร์ของพื้นที่ผลิต ตลอดจนจัดทำและยื่นรายงานประจำปีเพื่อแสดงข้อมูลและหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดของระบบดังกล่าว โดยรัฐบาลสหราชอาณาจักรมีแผนเปิดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะในช่วงฤดูใบไม้ร่วงของปี 2569 จัดทำกฎหมายและแนวทางทางเทคนิคให้แล้วเสร็จในปี 2570 และอาจเริ่มดำเนินการตามนโยบายได้ตั้งแต่ประมาณปี 2571 เป็นต้นไป

นาย Tom Alpe ระบุเพิ่มเติมว่า การที่ผู้ประกอบการปฏิบัติตามระเบียบ EUDR ได้แล้ว มิได้หมายความว่าปฏิบัติตามระบบของบริเตนใหญ่ได้อย่างครบถ้วนโดยอัตโนมัติ เนื่องจากทั้งสองระบบอาจมีข้อกำหนดและกระบวนการตรวจสอบที่แตกต่างกันในรายละเอียด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากทั้งสองระบบมีเป้าหมายที่จะสร้างความสอดคล้องกันในประเด็นสำคัญ เช่น การจัดเก็บข้อมูลและการตรวจสอบย้อนกลับ ระบบที่ผู้ประกอบการได้พัฒนาขึ้นเพื่อรองรับ EUDR จึงสามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบบให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของสหราชอาณาจักรได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้เชี่ยวชาญจึงแนะนำให้ผู้ประกอบการเร่งจัดเตรียมข้อมูลพิกัดภูมิศาสตร์ของพื้นที่ผลิต เอกสารรับรองความถูกต้องตามกฎหมายของพื้นที่ผลิต และระบบตรวจสอบย้อนกลับตั้งแต่ระยะเริ่มต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อข้อกำหนดใหม่ ลดภาระต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และรักษาความสามารถในการเข้าถึงตลาดระหว่างประเทศ

ในภาพรวม การพัฒนากฎระเบียบด้านการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าของสหราชอาณาจักรและการยกระดับข้อกำหนดด้านความยั่งยืนในตลาดโลก อาจเป็นแรงผลักดันให้อุตสาหกรรมเกษตรและป่าไม้ของเวียดนามปรับปรุงระบบการผลิตและการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบย้อนกลับได้ และสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการเวียดนามที่เกี่ยวข้องกับสินค้าไม้ กาแฟ ยางพารา และสินค้าเกษตรอื่น ๆ จึงควรเร่งพัฒนาฐานข้อมูลพื้นที่ผลิตให้มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างผู้ผลิต ผู้รวบรวม ผู้แปรรูป และผู้ส่งออก รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อรับรองความถูกต้องของข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการสูญเสียโอกาสทางการค้า เพิ่มความน่าเชื่อถือของสินค้าเวียดนาม และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเกษตรและป่าไม้ในตลาดระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับการผลิตโดยชอบด้วยกฎหมายและความยั่งยืนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(แหล่งที่มา <https://vietnamnews.vn/> ฉบับวันที่ 12 กันยายน 2569)

2. วิเคราะห์ผลกระทบ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ตลาดสำคัญทั่วโลกมีแนวโน้มยกระดับข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน โดยเฉพาะมาตรการควบคุมความเสี่ยงจากการสูญเสียและเสื่อมโทรมของป่าที่เชื่อมโยงกับสินค้าในห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศ ซึ่งกฎระเบียบว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่าของสหภาพยุโรป (European Union Deforestation Regulation: EUDR) นับเป็นมาตรการสำคัญที่กำหนดมาตรฐานใหม่ด้านการตรวจสอบห่วงโซ่อุปทาน (Supply-chain Due Diligence) ความถูกต้องตามกฎหมายของแหล่งผลิ การตรวจสอบย้อนกลับ และข้อมูลพิกัดภูมิศาสตร์ของพื้นที่ผลิต (Geolocation Data) ขณะเดียวกัน สหราชอาณาจักรอยู่ระหว่างการจัดทำระบบการตรวจสอบสถานะและความรับผิดชอบตามสมควรภาคบังคับ (Mandatory Due-diligence Regime) สำหรับสินค้าเกษตรและป่าไม้ที่มีความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับการตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งสะท้อนทิศทางการค้าระหว่างประเทศที่กำหนดให้ประเด็นสิ่งแวดล้อม ความถูกต้องตามกฎหมาย และความโปร่งใสของแหล่งที่มาของสินค้าเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขการเข้าถึงตลาดมากขึ้น สำหรับเวียดนาม แนวโน้มดังกล่าวมีนัยสำคัญต่อภาคการเกษตรและป่าไม้ เนื่องจากสินค้า เช่น กาแฟ ยางพารา และไม้ มีการเชื่อมโยงกับตลาดต่างประเทศอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะตลาดสหราชอาณาจักรซึ่งมีความสำคัญต่อการส่งออกกาแฟของเวียดนาม โดยคิดเป็นประมาณร้อยละ 10 ของมูลค่าการส่งออกกาแฟทั้งหมด ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบจึงอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการตลอดห่วงโซ่อุปทาน มิใช่เฉพาะผู้ส่งออกโดยตรง แต่รวมถึงผู้รวบรวมวัตถุดิบ ผู้แปรรูป ผู้ผลิต ตลอดจนพื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่ผลิตต้นน้ำที่ต้องสามารถจัดทำข้อมูลเพื่อรองรับการตรวจสอบของตลาดปลายทางได้

สำหรับ Great Britain ซึ่งประกอบด้วยอังกฤษ สกอตแลนด์ และเวลส์ สหราชอาณาจักรกำลังจัดทำระบบการตรวจสอบสถานะแยกต่างหากจากมาตรการที่ใช้ในสหภาพยุโรป โดยมีเป้าหมายให้สามารถทำงานร่วมกับ EUDR ได้ในระดับสูง ระบบที่อยู่ระหว่างการพัฒนาคาดว่าจะครอบคลุมสินค้า 7 กลุ่ม ได้แก่ โค โกล์ กาแฟ น้ำมันปาล์ม ยางพารา ถั่วเหลือง และไม้ รวมถึงผลิตภัณฑ์แปรรูปที่เกี่ยวข้อง โดยธุรกิจที่มีรายได้ตั้งแต่ 1 ล้านปอนด์ขึ้นไปคาดว่าจะอยู่ภายใต้ขอบเขตของมาตรการ และต้องดำเนินการตรวจสอบสถานะเพื่อยืนยันว่าแหล่งผลิตเป็นไปตามกฎหมายของประเทศต้นทาง รวมทั้งจัดเก็บข้อมูลและจัดทำรายงานตามข้อกำหนด ทั้งนี้ ในระยะแรกมาตรการของ Great Britain มีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการพิสูจน์ความถูกต้องตามกฎหมายของการผลิตและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land-use Conversion) มากกว่าการกำหนดเกณฑ์ปลอดการตัดไม้ทำลายป่าในลักษณะเดียวกับ EUDR อย่างไรก็ดี สหราชอาณาจักรมีแนวทางที่จะทยอยยกระดับข้อกำหนดในระยะต่อไป ซึ่งทำให้มาตรการดังกล่าวควรได้รับการพิจารณาในฐานะทิศทางเชิงโครงสร้างของตลาดระยะยาว มากกว่าข้อกำหนดเฉพาะสำหรับการส่งออกในระยะสั้น เนื่องจากผู้ประกอบการจะต้องให้ความสำคัญกับการพิสูจน์แหล่งที่มา ความถูกต้องตามกฎหมาย และความยั่งยืนของสินค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจและการค้า ประเด็นสำคัญอยู่ที่การเพิ่มขึ้นของภาระด้านข้อมูลและต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เนื่องจากผู้ส่งออกจำเป็นต้องสามารถแสดงข้อมูลแหล่งผลิต พื้นที่ผลิต พิกัดภูมิศาสตร์ และเอกสารยืนยันความถูกต้องตามกฎหมายของพื้นที่ดังกล่าวได้อย่างครบถ้วนและตรวจสอบได้ ขณะเดียวกัน ข้อมูลจากเกษตรกร ผู้รวบรวม โรงงานแปรรูป และผู้ส่งออกจำเป็นต้องสามารถเชื่อมโยงและตรวจสอบไขว้กันได้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน หากข้อมูลต้นทางไม่ครบถ้วน ไม่เป็นปัจจุบัน หรือไม่สามารยืนยันความถูกต้องได้ ผู้ประกอบการปลายน้ำอาจต้องจัดสรรเวลาและทรัพยากรเพิ่มเติมเพื่อดำเนินการตรวจสอบ ส่งผลให้ต้นทุนด้านการบริหารจัดการและการปฏิบัติตามข้อกำหนดเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเวียดนามซึ่งห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรจำนวนมากประกอบด้วยเกษตรกรรายย่อยและพื้นที่ผลิตที่กระจายตัวในหลายจังหวัด ทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งวัตถุดิบอาจอยู่ภายใต้การบริหารของหลายหน่วยงานหรือหลายโครงการ ดังนั้น การปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวจึงไม่ควรจำกัดอยู่ที่การปรับระบบของผู้ส่งออกเพียงฝ่ายเดียว แต่จำเป็นต้องส่งเสริมการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างผู้ผลิต ภาคธุรกิจ ผู้รวบรวม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้ระบบข้อมูลที่สามารถ

ตรวจสอบและยืนยันได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานและลดความเสี่ยงจากการที่สินค้าขาดข้อมูลประกอบการเข้าสู่ตลาด

ในขณะเดียวกัน ข้อกำหนดด้านการตรวจสอบย้อนกลับสามารถเป็นแรงผลักดันให้เวียดนามเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลและระบบตรวจสอบย้อนกลับของภาคเกษตรและป่าไม้ โดยเฉพาะเมื่อระบบของ Great Britain มีแนวโน้มสอดคล้องกับ EUDR ในหลายด้าน ระบบข้อมูลของผู้ประกอบการพัฒนาขึ้นเพื่อรองรับ EUDR จึงสามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการปรับตัวต่อข้อกำหนดของสหราชอาณาจักรและตลาดอื่นที่มีแนวโน้มกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนเข้มงวดขึ้น การลงทุนตั้งแต่ต้นน้ำในการจัดเก็บข้อมูลพิกัดภูมิศาสตร์ เอกสารรับรองความถูกต้องตามกฎหมาย และระบบตรวจสอบย้อนกลับที่เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างผู้ผลิตกับผู้ส่งออก จะช่วยลดการจัดเก็บข้อมูลซ้ำซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบ และลดความจำเป็นในการปรับระบบอย่างเร่งด่วนเมื่อกฎระเบียบมีผลบังคับใช้ อย่างไรก็ตาม การยกระดับข้อกำหนดดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเข้าถึงห่วงโซ่อุปทานเพื่อการส่งออกของผู้ผลิตรายย่อย หากไม่สามารถจัดทำหรือส่งมอบข้อมูลตามที่ตลาดกำหนดได้ ผู้ส่งออกอาจหันไปจัดซื้อวัตถุดิบจากแหล่งที่มีระบบเอกสารและตรวจสอบย้อนกลับที่ชัดเจนกว่า จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนากลไกสนับสนุนผู้ผลิตและพื้นที่วัตถุดิบควบคู่กัน เพื่อให้ต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบไม่กระจุกตัวอยู่กับผู้ประกอบการรายย่อย และเพื่อรักษาความต่อเนื่องของฐานวัตถุดิบสำหรับภาคการส่งออก

ทั้งนี้ สหราชอาณาจักรคาดว่าจะเปิดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Public Consultation) เกี่ยวกับมาตรการสำหรับ Great Britain ในช่วงฤดูใบไม้ร่วงปี 2569 จัดทำกฎหมายและแนวทางทางเทคนิคในปี 2570 และอาจเริ่มดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวได้ประมาณปี 2571 ช่วงเวลาดังกล่าวจึงเป็นระยะสำคัญสำหรับผู้ประกอบการเวียดนามในการประเมินช่องว่างของระบบข้อมูล จัดทำฐานข้อมูลแหล่งวัตถุดิบ พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ และรวบรวมเอกสารด้านความถูกต้องตามกฎหมายของพื้นที่ผลิตก่อนที่ข้อกำหนดจะมีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ในระดับนโยบาย การเตรียมความพร้อมความร่วมมือไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างภาคธุรกิจกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนการกำหนดกลไกสำหรับตรวจสอบ แลกเปลี่ยน และยืนยันข้อมูลพื้นที่ผลิตอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามข้อกำหนดของตลาดต่างประเทศ ขณะที่ภาคธุรกิจควรใช้ระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อรองรับ EUDR เป็นฐานในการเตรียมความพร้อมสำหรับข้อกำหนดของสหราชอาณาจักรและตลาดอื่นในอนาคต ในภาพรวม แม้มาตรการด้านการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าอาจเพิ่มต้นทุนและภาระด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบในระยะสั้น แต่การยกระดับความโปร่งใสของห่วงโซ่อุปทาน ระบบตรวจสอบย้อนกลับ และความสามารถในการพิสูจน์แหล่งที่มาของสินค้า จะช่วยเพิ่มความพร้อมของภาคเกษตรและป่าไม้เวียดนามต่อมาตรฐานการค้าระหว่างประเทศที่เข้มงวดขึ้น และสนับสนุนการรักษาการเข้าถึงตลาด ตลอดจนเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเวียดนามในระยะยาว

3. นำเสนอโอกาส/แนวทาง

มาตรการด้านการป้องกันการตัดไม้ทำลายป่าของสหราชอาณาจักรและ EUDR สะท้อนแนวโน้มที่มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนจะเข้ามาเป็นเงื่อนไขสำคัญของการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น ซึ่งอาจเพิ่มภาระด้านต้นทุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อกำหนดด้านเอกสารสำหรับผู้ประกอบการไทยที่ส่งออกสินค้าเกษตร ป่าไม้ และผลิตภัณฑ์แปรรูปที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสินค้าที่ต้องพิสูจน์แหล่งที่มา ความถูกต้องตามกฎหมายของพื้นที่ผลิต และข้อมูลพิกัดภูมิศาสตร์ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการควรประเมินความเสี่ยงของห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำ จัดทำระบบตรวจสอบย้อนกลับ และรวบรวมข้อมูลแหล่งวัตถุดิบอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถรองรับข้อกำหนดของตลาดปลายทางและลดความเสี่ยงจากการสูญเสียโอกาสทางการค้าในอนาคต

สำหรับผู้ประกอบการไทยที่ดำเนินธุรกิจในเวียดนามหรือจัดหาวัตถุดิบจากเวียดนาม ควรให้ความสำคัญกับการตรวจสอบคู่ค้าและแหล่งวัตถุดิบตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะสินค้าไม้ กาแฟ ยางพารา และสินค้าเกษตรที่อาจถูกนำไปแปรรูปหรือส่งต่อผ่านประเทศที่สาม เนื่องจากข้อกำหนดด้านถิ่นกำเนิด ความถูกต้องตามกฎหมาย และการตรวจสอบย้อนกลับอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในขั้นตอนต่าง ๆ ของห่วงโซ่

อุปทาน มีเฉพาะผู้ส่งออกโดยตรง แนวทางที่เหมาะสม ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานข้อมูลสำหรับคู่ค้า การตรวจสอบเอกสารสิทธิและพื้นที่ผลิต การจัดเก็บข้อมูลพิกัดภูมิศาสตร์ ตลอดจนการจัดทำระบบตรวจสอบและรับรองข้อมูลก่อนจัดซื้อวัตถุดิบ ขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการควรติดตามการปรับปรุงกฎหมายและแนวทางทางเทคนิคของสหราชอาณาจักรอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถปรับกระบวนการจัดซื้อ การผลิต และการส่งออกได้ล่วงหน้า

ในด้านโอกาส ผู้ประกอบการไทยสามารถใช้แนวโน้มดังกล่าวเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาสินค้าและห่วงโซ่อุปทานที่มีมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ความโปร่งใส และการตรวจสอบย้อนกลับสูงขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของสินค้าและรองรับตลาดที่ให้ความสำคัญกับการผลิตอย่างถูกต้องตามกฎหมายและความยั่งยืน นอกจากนี้ ยังเป็นโอกาสสำหรับธุรกิจไทยที่ให้บริการด้านระบบฐานข้อมูล การตรวจสอบย้อนกลับ เทคโนโลยีดิจิทัล การรับรองมาตรฐาน และการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน ในการขยายบริการไปยังผู้ประกอบการและภาคการเกษตรของเวียดนาม โดยควรพัฒนาระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างเกษตรกร ผู้รวบรวม ผู้แปรรูป และผู้ส่งออก และสามารถนำข้อมูลชุดเดียวกันไปประยุกต์ใช้กับข้อกำหนดของหลายตลาดได้ ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมดังกล่าวจะช่วยลดต้นทุนการปรับตัวในระยะยาว และเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการไทยในการเข้าไปมีส่วนร่วมในห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรและป่าไม้ที่ให้ความสำคัญกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมากขึ้น